

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут архітектури, будівництва та енергетики

Кафедра архітектури та містобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту
архітектури, будівництва
енергетики

 Мазур М.П.
«31» 08 2018 р.

Рисунок, живопис, скульптура

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань
(шифр і назва)

19 Архітектура та будівництво

Спеціальність
(шифр і назва)

191 Архітектура та містобудування

спеціалізація*
(назва)

_____

ВИД ДИСЦИПЛІНИ

обов'язкова

обов'язкова /вибіркова

Робоча програма дисципліни « Рисунок, живопис, скульптура» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавра** за спеціальністю «191 Архітектура та містобудування».

Розробник:

викладач кафедри архітектури

та містобудування _____

Борсук Н.Г.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури та містобудування

Протокол від 31 08 2018 року № 1.

Завідувач кафедри архітектури та містобудування _____

Лукомська З. В.

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри архітектури

та містобудування _____

Лукомська З.В.

2. МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна “Рисунок, живопис, скульптура” є складовою частиною архітектурно-художніх дисциплін, які розвивають професійні знання, вміння, навички, творчі здібності майбутніх архітекторів.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння образотворчою грамотою, удосконалення творчих здібностей студентів з живопису, рисунку та скульптури, розвиток художньої уяви та фантазії. Курс живопису, рисунку та скульптури передбачає професійну підготовку майбутніх архітекторів, практичне пізнання навколишньої дійсності за законами краси, вивчення образотворчої грамоти, формування художньо-естетичних смаків та індивідуально-творчих особливостей студентів.

Завданнями навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з видами, жанрами, різними техніками виконання, матеріалами з рисунку, живопису, скульптури, мистецтвознавчою термінологією, методами і системами навчання.

Основою практичного курсу є академічні постановки, спрямовані на поступове професійне зростання студентів. Це – завдання на вивчення конструктивної форми предмету, його кольору, світлотіньової градації, співвідношення пропорцій, творення гармонії і колориту, зміни кольору від умов освітлення, відтворення характерних особливостей предмету, лаконічності і виразності пластичних особливостей моделі, розвиток художньої спостережливості, зорової пам'яті, образного мислення, творчої уяви тощо.

Академічні заняття мають класичний підхід: лекційний курс, практичні заняття, самостійні роботи, пошукова та наукова діяльність, відвідування експозицій художніх і краєзнавчих музеїв тощо.

Самостійна робота студентів у майстернях за видами і жанрами рисунку, живопису, скульптури під керівництвом викладачів сприятиме розвитку просторового мислення, формуванню творчої особистості архітектора.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Теми практичних занять

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 2.

Таблиця 2 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Перспективне зображення геометричних фігур та предметів побуту у тривимірному просторі	36			
ЗМ 1	Перспективне зображення геометричних фігур та предметів побуту у тривимірному просторі	36			
Т 1.1	Рисунок натюрморту з 3-4-х геометричних дротяних каркасів на нейтральному фоні з драперією	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.2	Конструктивний рисунок простих гіпсових геометричних фігур	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.3	Рисунок натюрморту з 3-4-х гіпсових геометричних фігур на нейтральному фоні з драперією	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.4	Рисунок натюрморту з декількох геометричних фігур на контрастному фоні (драперія зі складками)	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
М 2	Виконання об'ємно-просторових форм в інтер'єрі	36			
ЗМ 1	Виконання об'ємно-просторових форм в інтер'єрі	36			
Т 1.1	Виконання натюрморту з декількох геометричних фігур у техніці гризали на нейтральному фоні	9		4-6,8,11,14-18,23	
Т 1.2	Живопис натюрморту з декількох предметів побуту у теплій гамі кольорів	9		4-6,8,11,14-18,23	
Т 1.3	Живопис натюрморту з гіпсовим орнаментом та предметами побуту в теплій гамі кольорів	9		4-6,8,11,14-18,23	
Т 1.4	Виконання рисунку натюрморту в інтер'єрі	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
М 3	Зображення архітектурних деталей, декорів, фризів тощо у тривимірному просторі	36			
ЗМ 1	Зображення архітектурних деталей, декорів, фризів тощо у тривимірному просторі	36			

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Т 1.1	Світлотіньовий рисунок гіпсової розетки	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.2	Світлотіньовий рисунок натюрморту з гіпсовим орнаментом	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.3	Світлотіньовий рисунок капітелі	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.4	Тональний рисунок архітектурного фризу	9		3,5,6,8,11,12,14-18	
М 4	Зображення архітектурних деталей в інтер'єрі, об'ємно-просторове вирішення форм світлотіньовими засобами	36			
ЗМ 1	Зображення архітектурних деталей в інтер'єрі, об'ємно-просторове вирішення форм світлотіньовими засобами	36			
Т 1.1	Живопис натюрморту з гіпсовим орнаментом та предметами побуту в теплій гамі кольорів	6		4-6,8,11,14-18,23	
Т 1.2	Живопис натюрморту з архітектурним фризом та предметами побуту в холодній гамі кольорів	6		4-6,8,11,14-18,23	
Т 1.3	Живопис натюрморту з капітеллю та геометричними фігурами на контрастному фоні	6		4-6,8,11,14-18,23	
Т 1.4	Виконання скульптури з природного матеріалу	6		2, 8-9, 11, 14-18, 21, 22	
Т 1.5	Виконання скульптури з пластиліну	6		2, 8-9, 11, 14-18, 21, 22	
Т 1.6	Виконання скульптури з глини	6		2, 8-9, 11, 14-18, 21, 22	
М 5	Вивчення анатомії людини за прикладом античних зліпків та форм людини	36			
ЗМ 1	Вивчення анатомії людини за прикладом античних зліпків та форм людини	36			
Т 1.1	Рисунок гіпсового черепа людини у трьох ракурсах	9		3,5,6,8,11,12,14,15,17,18	
Т 1.2	Рисунок гіпсової обрубковочної голови людини	9		3,5,6,8,11,12,14,15,17,18	
Т 1.3	Рисунок гіпсової голови Гермеса	9		3,5,6,8,11,12,14,15,17,18	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Т 1.4	Рисунок гіпсової голови Вольтера	9		3,5,6,8,11,12,14,15,17,18	
М 6	Зображення інтер'єру та гіпсових античних форм в інтер'єрі	36			
ЗМ 1	Зображення інтер'єру та гіпсових античних форм в інтер'єрі	36			
Т 1.1	Живопис натюрморту з гіпсовою головою	9		3,6,8,11-15,17,18,23	
Т 1.2	Рисунок гіпсової моделі голови Гаттамелатта	9		3,6,8,11-15,17,18,23	
Т 1.3	Живопис натюрморту з гіпсовою головою Вольтера в інтер'єрі	9		3,6,8,11-15,17,18,23	
Т 1.4	Живопис натюрморту з торсом Венери в інтер'єрі	9		3,6,8,11-15,17,18,23	

3.2 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Перспективне зображення геометричних фігур та предметів побуту у тривимірному просторі	54		
ЗМ1	Перспективне зображення геометричних фігур та предметів побуту у тривимірному просторі	54		
Т 1.1	Рисунок 3-4-х прямокутних призм у різних ракурсах та освітленні на нейтральному фоні з драперією	13	3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.2	Світлотіньовий рисунок драперії	13	3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.3	Живопис натюрморту з побутових предметів	14	3,5,6,8,11,12,14-18	
Т 1.4	Етюд міського пейзажу	14	3,5,6,8,11,12,14-18	
М 2	Виконання об'ємно-просторових форм в інтер'єрі	54		

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 1	Виконання об'ємно-просторових форм в інтер'єрі	54		
T 1.1	Живопис нескладного натюрморту з декількох предметів побуту у теплій гамі кольорів	28	4-6,8, 11,14-18,23	
T 1.2	Живопис нескладного натюрморту з декількох предметів побуту в холодній гамі кольорів	13	4-6,8, 11,14-18,23	
T 1.3	Рисунок архітектурного пейзажу	13	4-6,8, 11,14-18,23	
М 3	Зображення архітектурних деталей, декорів, фризів тощо у тривимірному просторі	54		
ЗМ 1	Зображення архітектурних деталей, декорів, фризів тощо у тривимірному просторі	54		
T 1.1	Світлотіньовий рисунок архітектурного декору рослинного характеру	12	3,5,6,8,11, 12,14-18	
T 1.2	Об'ємно – просторова композиція. Врізки, накладання, дотик. Прості геометричні форми.	14	3,5,6,8,11, 12,14-18	
T 1.3	Графічна робота. Інтерпритація. « Мое місто»	14	3,5,6,8,11, 12,14-18	
T 1.4	Світлотіньовий рисунок вулиці. Міський пейзаж.	14	3,5,6,8,11, 12,14-18	
М 4	Зображення архітектурних деталей в інтер'єрі, об'ємно-просторове вирішення форм світлотіньовими засобами	54		
ЗМ 1	Зображення архітектурних деталей в інтер'єрі, об'ємно-просторове вирішення форм світлотіньовими засобами	54		
T 1.1	Виконання інтер'єру у техніці грийзалі. Хол, вестібюль тощо.	9	4-6,8, 11,14-18,23	
T 1.2	Живопис. Натюрморт в інтер'єрі.	9	4-6,8, 11,14-18,23	
T 1.3	Живопис краєвиду на тему: «Вулицями рідного міста», « Станіславівський двір».	9	4-6,8, 11,14-18,23	
T 1.4	Виконання скульптури з природного матеріалу	9	2, 8-9, 11, 14-18, 21, 22	
T 1.5	Виконання скульптури з пластиліну	9	2, 8-9, 11, 14-18, 21, 22	
T 1.6	Виконання скульптури з глини	9	2, 8-9, 11, 14-18, 21, 22	
М 5	Вивчення анатомії людини за прикладом античних зліпків та форм людини	54		

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 1	Вивчення анатомії людини за прикладом античних зліпків та форм людини	54		
T 1.1	Рисунок портрету молодої людини	18	3,5,6,8,11,12,14,15,17,18	
T 1.2	Рисунок портрету голови людини похилого віку	18	3,5,6,8,11,12,14,15,17,18	
T 1.3	Копія академічного зображення гіпсової античної моделі голови.	18	3,5,6,8,11,12,14,15,17	
М 6	Зображення інтер'єру та гіпсових античних форм в інтер'єрі	54		
ЗМ 1	Зображення інтер'єру та гіпсових античних форм в інтер'єрі	54		
T 1.1	Копія рисунку портрету людини відомого митця (з творів Т. Шевченка)	12	3,5,6,8,11,12,14,15,17,1	
T 1.2	Портрет. Зображення людини похилого віку.	12	3,6,8,11-15,17,18,23	
T 1.3	Копія архітектурного пейзажу з творів відомих майстрів.	10	3,6,8,11-15,17,18,23	
T 1.4	Графічна робота « Архітектурні казки»	10	3,6,8,11-15,17,18,23	
T 1.5	Автопортрет (живопис)	10	3,6,8,11-15,17,18,23	

3.3 Технічні засоби, які використовуються при вивченні дисципліни

Під час проведення занять з навчальної дисципліни “Рисунок, живопис, скульптура” використовують методичні таблиці, плакати, гіпсові моделі, макети, дротяні каркаси тощо.

Основою практичного курсу є академічні постановки, характер постановок – національно-регіональний з використанням історико-етнографічного матеріалу (національний одяг, драперії, предмети побуту, твори народного мистецтва). Передбачено проведення лекцій, навчальних екскурсій на виставки художніх та краєзнавчих музеїв під керівництвом викладача. Програма курсу включає навчальну пленерну практику з рисунку та живопису. Якість отриманих знань, умінь та навичок визначають семестрово диференційованим оцінюванням (заліком) на оглядах робіт.

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Світова та українська культура: навч. посібник / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
2. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай. – Львів: Світ, 1992. – 271 с., іл.
3. Барчаи Е. Анатомия для художников / Е. Барчаи. – Будапешт-Корвина, 1982. – 296 с. : ил.
4. Беда Г. В. Живопись / Г. В. Беда. – М.: Искусство, 1971. – 126 с., ил.
5. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты: рисунок, живопись, композиция/ Г. В. Беда. – М., 1981. – 237 с.
6. Бучинський С. Л. Основиграмоти з образотворчогомистецтва: навчально-методичнийпосібник / С. Л. Бучинський. – К.: Радянська школа, 1981. –120 с., іл.
7. Велика ілюстрована енциклопедія мистецтв: пер. з англ. / авт. тексту М. Холлінгсворт. – К: Махаон-Україна, 2011. – 512 с., іл.
8. Волинська О. С. Художня освіта Галичини: навч. посібник / О. С. Волинська. – Івано-Франківськ: видавництво ІФНТУНГ, 2011. – 236 с., іл.
9. ДмитриеваН.А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М.: Искусство, 1968. – 344 с., ил.
10. Історія світової культури: навч. посібник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. В.Шинкаренко. – К: Либідь, 1994. – 315 с.
11. Левин С. Д. Беседы с юным художником / С. Д. Левин. – М.: Советский художник, 1988. – Вып. II. – 320 с., ил.
12. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: учебник / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2014. – 480 с., ил.
13. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. посібник / за ред. проф. А. Яртия та проф.В. Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 568 с., іл.
14. Образотворче мистецтво: енциклопедичний ілюстрований словник-довідник / упоряд. А. Пасічний. – К.: Факт, 2007. – 680 с., іл.
15. Осипов Д. М. Основы изобразительного искусства / Д. М. Осипов. – М.: Советский художник, 1962. – 96 с.
16. Романенко Г. О., Шейко В. М. Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір: монографія / Г. О. Романенко, В. М. Шейко. – К.: Інститут культурології Академії мистецтв України, 2008. – 208 с.
17. Ростовцев Н. Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: учебник для студентов художественно-графических факультетов пед. ин-тов / Н. Н. Ростовцев. – М.: Просвещение, 1980. – 239 с., ил.
18. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: теоретико-методологічні основи комплексного навчання: навчальний посібник / І. М. Туманов. – Львів: Аверс, 2010. – 496 с.
19. Українська культура: історія та сучасність: навч. посібник / за ред. С. О. Черепанової. – Львів: Світ, 1994. – 456 с., іл.
20. Українська та зарубіжна культура: навч. посібник / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М.Семашко та ін.; за ред.. М. М. Заковича. – К.: Знання, 2001. – 550 с.
21. Тимофієнко В. І. Історія архітектури Стародавнього світу: підручник для вузів / В. І. Тимофієнко. – К.: Наукова думка, 2006. – 512 с., іл.
22. Фіголь М. Мистецтво стародавнього Галича / М. П. Фіголь. – К.: Мистецтво, 1997. – 224 с., іл.

- 23 Яшухин А. П. Живопись: учебное пособие для учащихся пед. училищ по специальности № 2003 «Преподавание черчения, изобразительного искусства» / А. П. Яшухин. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с., ил.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Дається детальна інформація про методи контролю знань студентів на практичних. Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 4. За даними таблиці 5 на початку семестру розробляється робочий план дисципліни.

Таблиця 4 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Модуль 1	
Аудиторна робота (Т 1.1-Т 1.4)	60
Самостійна робота (Т 1.1- Т 1.4)	40
Всього	100 балів
Модуль 2	
Аудиторна робота (Т 1.1-Т 1.4)	60
Самостійна робота (Т 1.1-Т 1.3)	40
Всього	100 балів
Модуль 3	
Аудиторна робота (Т 1.1-Т 1.4)	60
Самостійна робота (Т 1.1-Т 1.4)	40
Всього	100 балів
Модуль 4	
Аудиторна робота (Т 1.1-Т 1.6)	60
Самостійна робота (Т 1.1-Т 1.6)	40
Всього	100 балів
Модуль 5	
Аудиторна робота (Т 1.1-Т 1.4)	60
Самостійна робота (Т 1.1-Т 1.3)	40
Всього	100 балів
Модуль 6	
Аудиторна робота (Т 1.1-Т 1.4)	60
Самостійна робота (Т 1.1-Т 1.5)	40
Всього	100 балів

Диференційований залік з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»

Шкала оцінювання

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно з наказом МОН України від 23.01.2004 р.
<i>Відмінно</i>	90 – 100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100 (відмінно)
<i>Добре</i>	82 – 89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75 – 89 (добре)
	75 – 81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
<i>Задовільно</i>	67 – 74	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60 – 74 (задовільно)
	60 – 66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
<i>Незадовільно</i>	35 – 59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35 – 59 (незадовільно із можливістю повторного складання кзамену)
	0 – 34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0 – 34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)